

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/127/2022
Identifikačné číslo spisu:	7708217214
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7708217214.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ U. A., narodenej XX. U. XXXX, Q., S. X, 2/ O. A., narodeného X. R. XXXX, Q., S. X, 3/ U. O., narodeného X. E. XXXX, K. Z.R. XXX, všetci zastúpení advokátom JUDr. Radovanom Bílým, Humenné, Kukorelliho 52, proti žalovanej obchodnej spoločnosti INGEMA s. r. o., Hľivišťa 23, IČO 36 575 411, zastúpenej advokátom JUDr. Slavomírom Kučmášom, Michalovce, Plynárenská 1, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 10C/208/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. októbra 2021 č. k. 5Co/43/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1/ až 3/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) po pripustení zmeny žaloby uznesením zo 14. októbra 2011 v poradí tretím rozsudkom zo 16. apríla 2018 č. k. 10C/208/2016-86 I. určil, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva zo 4. septembra 2007 uzavretá medzi žalobcami 1/ a 2/ ako dlžníkmi a žalovanou ako veriteľom, predmetom ktorej bol zabezpečovací prevod vlastníckeho práva k bytu č. X, na Š. podlaží bytového domu blok X., sekcia O., súpisné číslo XXXX, nachádzajúcim sa v k. ú. W., zapísanom na LV č. XXXX, vydanom Okresným úradom Michalovce, Katastrálny odbor a s tým spojeného spoluvlastníckeho podielu vo výške 6310/310292 na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a na pozemku s parcelným číslom XXX/X o výmere 563 m², k. ú. W., zapísanom na LV č. XXXX, vydanom Okresným úradom Michalovce, Katastrálny odbor v článku VI. Zmluvy v znení: „V prípade, že dlžníci nesplnia riadne a včas svoj záväzok uvedený v čl. I. tejto zmluvy v lehotách a spôsobom uvedeným v článku III. tejto zmluvy, veriteľ sa stáva trvalým a výlučným vlastníkom nehnuteľnosti uvedenej v článku IV. tejto zmluvy so všetkými právami patriacimi vlastníkovi veci v zmysle platných právnych predpisov a záväzok dlžníkov uvedený v článku I. tejto zmluvy voči veriteľovi vzhľadom na cenu a záložné právo viaznuce na nehnuteľnosti uvedené v článku IV. zaniká len vo výške 300 000 Sk (započítaním na istinu v poradí na najskôr zaplatené faktúry)“ je neplatná, II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a III. žalovanej priznal

voči žalobcom náhradu trov konania. Výkonaným dokazovaním zistil, že strany sporu uzatvorili 4. septembra 2007 zmluvu o zabezpečovacom prevode práva k nehnuteľnosti a zmluva špecifikovala zmluvné strany, ktorými boli žalovaná ako veriteľ a žalobcovia 1/ a 2/ rade ako dlžníci. V článku I. zmluva špecifikovala zabezpečovaný záväzok spolu vo výške 699 387 Sk. V článku IV. majetkové právo dlžníkov, ktoré sa prevádza. Z článku V. zmluvy vyplynulo to, že zmluvu uzatvárajú účastníci ako zmluvu o zabezpečovacom prevode práva, t. j. že tu ide iba o podmienený prevod práva z dlžníka na veriteľa za účelom zabezpečenia splnenia pohľadávky veriteľovi s rozvazovacou podmienkou, ktorá sa uplatní pri uspokojení zabezpečenej pohľadávky plnením tak, že právny úkon, ktorým bolo prevedené právo stráca účinnosť a právo v rozsahu, v akom bolo prevedené sa veriteľ (žalovaná) zaviazal vydať do troch dní po splnení dlhu. Článok VI. obsahoval to, ako sa zmluvné strany vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku veriteľovi riadne a včas neuhradí tak, že veriteľ (žalovaná) sa stáva výlučným a trvalým vlastníkom zabezpečenej nehnuteľnosti, pričom záväzok dlžníkov by zanikol len do výšky 300 000 Sk. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že zabezpečovací prevod práva ako obligračný zabezpečovací inštitút má v zásade funkciu zabezpečovaciú, a nie funkciu uhradzovaciú, preto zmluvné dojednanie - v danom prípade čl. VI. predmetnej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva - umožňujúce zánik vlastníctva pôvodného vlastníka (dlžníka) k nehnuteľnosti bez ohľadu na výšku zostatku nesplateného dlhu v čase, keď sa prevod vlastníckeho práva stane nepodmieneným, svojim účelom a obsahom obchádza zákon a v tom dôsledku je podľa § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatné. Pri skúmaní ostatných zmluvných dojednaní predmetnej zmluvy, ktoré podľa názoru súdu možno oddeliť od ostatného obsahu zmluvy a posudzovať samostatne, však nezistil žiadny dôvod absolútnej neplatnosti, a preto žalobu v tejto „zostávajúcej časti“ (t. j. s výnimkou spomenutého čl. VI. predmetnej zmluvy) zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 v spojení s § 262 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) v poradí tretím rozsudkom z 21. októbra 2021 sp. zn. 5Co/43/2021 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že určil, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva zo 4. septembra 2007 uzavretá medzi žalobcami O. A. ako dlžníkom v 1. rade, U. A. ako dlžníkom v 2. rade a spoločnosťou INGEMA s. r. o. ako veriteľom, predmetom ktorej bol zabezpečovací prevod vlastníckeho práva k bytu č. X, na Š. podlaží bytového domu blok X., sekcia O., súpisné číslo XXXX, nachádzajúcim sa v k. ú. W., zapísanom na LV č. XXXX, vydanom Okresným úradom Michalovce, katastrálny odbor a s tým spojeného spoluvlastníckeho podielu vo výške 6310/310292 na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a na pozemku s parcelným číslom XXX/X o výmere 563 m², k. ú. W., zapísanom na LV č. XXXX vydanom Okresným úradom Michalovce, katastrálny odbor, je neplatná a žalobcom 1/, 2/ a 3/ priznal proti žalovanej náhradu trov celého konania v plnom rozsahu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že predmetná zmluva o zabezpečovacom prevode práva upravovala len jediný spôsob uspokojenia žalovanej v prípade omeškania žalobcov s plnením zabezpečovaného záväzku a to v podobe trvalého ponechania prevedeného vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam (čl. VI. predmetnej zmluvy). Súhlasil so súdom prvej inštancie, že takéto dojednanie uspokojenia veriteľa je potrebné vyhodnotiť ako úpravu, ktorá svojím obsahom i účelom obchádza zákon, v dôsledku čoho je absolútne neplatnou. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/180/2019 zo 16. decembra 2020, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že tento právny záver sporovými stranami v konaní spochybňovaný nebol, o čom svedčí skutočnosť, že žalovaná ako procesne neúspešná strana v „tejto časti konania“ ho nenapadla žiadnym opravným prostriedkom (odvolaním ani dovolaním). Odvolací súd z toho záveru v svojom rozhodnutí vychádzal a tento záver nepovažoval za sporný. Spornou právnou otázkou, rozhodujúcou pre meritórne rozhodnutie ostalo vyriešenie právnej otázky, či v prípade absencie platného dohodnutia spôsobu uspokojenia veriteľa v prípade omeškania dlžníka ako jednej z podstatných náležitostí zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, ktorá vznikla tým, že v zmluve dohodnutý (jediný) spôsob uspokojenia veriteľa je z dôvodu obchádzania zákona neplatný, či sankcia absolútnej neplatnosti predmetného právneho úkonu sa vzťahuje na zmluvu ako celok, alebo iba na jej dotknutú časť. Dovolací súd poukázal vo svojom rozhodnutí na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a uzavrel, že absencia niektorej z týchto podstatných náležitostí (esenciálnych zložiek) zmluvy alebo jej rozpor so zákonom má vždy za následok absolútnu neplatnosť celej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva (§ 39 a § 553 Občianskeho zákonníka), čo zároveň znamená, že

oddeliteľnosť neplatnosťou dotknutej časti zmluvy od jej zvyšku podľa § 41 Občianskeho zákonníka neprichádza vôbec do úvahy. Dovolací súd uviedol, že totožný záver k tejto právnej otázke je ustálený aj v judikatúre Najvyššieho súdu Českej republiky - založenej na rozsudku veľkého senátu jeho občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 31 Odo 495/2006, publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 45/2009 civ. -, vychádzajúcej z identickej právnej úpravy zabezpečovacieho prevodu práva a (ne)platnosti právnych úkonov účinnnej v čase uzavretia spornej zmluvy, ktorá za použitia interpretačného a argumentačného pravidla komparatívneho výkladu, odvíjajúceho sa od príbuznosti právnych poriadkov, je aplikovateľná aj v slovenskom právnom prostredí. Vychádzajúc z vyslovených právnych záverov najvyššieho súdu odvolací súd uzavrel, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva zo 4. septembra 2007 uzavretá medzi žalobcami O. A. ako dlžníkom v 1. rade, U. A. ako dlžníkom v 2. rade a spoločnosťou INGEMA s. r. o. ako veriteľom, predmetom ktorej bol zabezpečovací prevod vlastníckeho práva k bytu č. X, na Š. podlaží bytového domu blok X., sekcia O., súpisné číslo XXXX, nachádzajúcim sa v k. ú. W., zapísanom na LV č. XXXX, vydanom Okresným úradom Michalovce, katastrálny odbor a s tým spojeného spoluvlastníckeho podielu vo výške 6310/310292 na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a na pozemku s parcelným číslom XXX/X o výmere 563 m², k .ú. W., zapísanom na LV č. XXXX vydanom Okresným úradom Michalovce, katastrálny odbor, je neplatná z dôvodu absencie jej podstatných náležitostí. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 388 CSP zmenil a žalobe vyhovel, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie a priznal náhradu trov celého konania (prvoinštančného a odvolacieho) v zmysle § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP v plnom rozsahu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Na odôvodnenie prípustnosti dovolania uviedla, že odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vidí v tom, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď rozhodol, že absencia dojednania spôsobu uspokojenia veriteľa v prípade omeškania dlžníka, ktorá vznikla tým, že medzi zmluvnými stranami bol dohodnutý jediný spôsob uspokojenia veriteľa má za následok absolútnu neplatnosť celej zmluvy. Bola názoru, že v prípade určenia neplatnosti časti zmluvy o tzv. prepadnom zálohu nemožno tvrdiť, že ide o neplatnosť celej zmluvy z dôvodu, že absentuje tzv. uhradzovacia funkcia. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/58/2008 z 25. júna 2009. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia 1/ až 3/ sa k podanému dovolaniu vyjadrili a navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Podľa názoru žalovanej je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu) a vidí ho tom, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď rozhodol, že absencia dojednania spôsobu uspokojenia veriteľa v prípade omeškania dlžníka, ktorá vznikla tým, že medzi zmluvnými stranami bol dohodnutý jediný spôsob uspokojenia veriteľa má za následok absolútnu neplatnosť celej zmluvy. Poukázala na rozhodovaciu prax odvolacieho súdu a to rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/58/2008 z 25. júna 2009, ktoré hovorí: „Z obsahu predmetného právneho úkonu - zmluvy o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohody o majetkovom vysporiadaní z 20. decembra 2002 vyplýva, že by malo ísť o trvalý prevod; to znamená, že takáto zmluva nevyjadruje ani len tú zo základných požiadaviek na zmluvu podľa § 553 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007, ktorá spočíva vo vymedzení, že ide o zabezpečovací prevod práva, teda iba o dočasný prevod práva. Uvedená zmluva už iba z tohto dôvodu odporuje zákonu (§ 39, § 553 Občianskeho zákonníka) a nemôže byť považovaná za platnú zmluvu o zabezpečovacom prevode práva“.

13. Najvyšší súd uvádza, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou odvolacieho súdu“. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“ (R 83/2018).

14. Najvyšší súd poukazuje na to, že v rozhodnutí odvolacieho súdu, od ktorého vidí žalovaná odklon, ide o odlišné skutkové situácie a dáva do pozornosti, že otázkou analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sa zaoberal Ústavný súd už v náleze č. k. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020 (ZNaU 24/2020), pričom judikoval, že „I. Posúdenie skutočnej vedomosti o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, sa posudzuje vždy podľa konkrétnych skutkových okolností, pri ktorých je potrebné rozoznávať určité typové situácie (typové skutkové okolnosti), pre posúdenie ktorých možno používať skoršiu rozhodovaciu prax odvolacieho súdu. Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. II. Ak najvyšší súd nesprávne vyhodnotí analógiu v skutkovom stave a toto posúdenie má za

následok odmietnutie dovolania, ide o porušenie práva na spravodlivý proces. Od najvyššieho súdu sa očakáva citlivý a dôsledný prístup pri zvažovaní, či určité jeho skoršie rozhodnutia nielen z formálneho hľadiska, ale aj reálne dávajú odpoveď na dovolateľom nastolenú právnu otázku. Len tak možno naplniť cieľ dovolania, ktorým je riešenie právnych otázok a zjednocovanie judikatúry, čo sú podstatné prvky naplňovania princípu právnej istoty“.

15. Závery ústavného súdu týkajúce sa analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sú aplikovateľné aj na rozhodovanie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Žalovanou označené rozhodnutie najvyššieho súdu nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax pre prejednávaný prípad, nakoľko predmetné rozhodnutie nerieši skutkovo a právne analogickú situáciu o akú ide v danej veci.

16. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu.

17. Napriek vyššie uvedenému dovolací súd uvádza, že predmetná otázka bola riešená v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/48/2010, 3Cdo/446/2012, 5Cdo/208/2010 či 8MCdo/5/2014 so záverom, že „absencia niektorej z týchto podstatných náležitostí (esenciálnych zložiek) zmluvy alebo jej rozpor so zákonom má vždy za následok absolútnu neplatnosť celej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva (§ 39 a § 553 Občianskeho zákonníka), čo zároveň znamená, že oddeliteľnosť neplatnosťou dotknutej časti zmluvy od jej zvyšku podľa § 41 Občianskeho zákonníka neprichádza vôbec do úvahy. V rozpore so zákonom je i také dojednanie, podľa ktorého sa veriteľ v prípade omeškania dlžníka s úhradou zabezpečenej pohľadávky bez ďalšieho (alebo na základe svojho jednostranného právneho úkonu) stane trvalým vlastníkom prevedeného majetku pri súčasnom zániku zabezpečenej pohľadávky“. Pokiaľ teda odvolací súd dospel k záveru, že „absencia niektorej z podstatných náležitostí (esenciálnych zložiek) zmluvy alebo jej rozpor so zákonom má vždy za následok absolútnu neplatnosť celej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva (§ 39 a § 553 Občianskeho zákonníka), čo zároveň znamená, že oddeliteľnosť neplatnosťou dotknutej časti zmluvy od jej zvyšku podľa § 41 Občianskeho zákonníka neprichádza vôbec do úvahy“, rozhodol právne správne a neodklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

18. Pokiaľ dovolateľka poukazovala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/58/2008 a namietala odklon od uvedeného rozhodnutia, dovolací súd uvádza, že v prejednáwanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom z 26. februára 2019 sp. zn. 5Co/368/2018, ktorý bol najvyšším súdom zrušený uznesením zo 16. decembra 2020 sp. zn. 3Cdo/180/2019, v ktorom najvyšší súd vyslovil právny záver, že „absencia niektorej z týchto podstatných náležitostí (esenciálnych zložiek) zmluvy alebo jej rozpor so zákonom má vždy za následok absolútnu neplatnosť celej zmluvy o zabezpečovacom prevode práva (§ 39 a § 553 Občianskeho zákonníka), čo zároveň znamená, že oddeliteľnosť neplatnosťou dotknutej časti zmluvy od jej zvyšku podľa § 41 Občianskeho zákonníka neprichádza vôbec do úvahy“ a na podporu tohto názoru poukázal na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a to rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/48/2010, 3Cdo/446/2012, 5Cdo/208/2010 a 8MCdo/5/2014 vrátane rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/58/2008. Nie je preto zrejmé, akým spôsobom sa mal odvolací súd odkloniť od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď práve dovolateľkou uvedené rozhodnutie slúžilo na podporu vysloveného právneho názoru v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu. Naviac dovolací súd uvádza, že najvyšší súd v citovanom rozhodnutí síce poskytol výklad k ustanoveniu § 553 Občianskeho zákonníka, avšak (ako bolo uvedené vyššie) v tam prejednáwanej veci vychádzal z iného skutkového stavu, keď primárne bola riešená otázka, či zmluva o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohody o majetkovom vysporiadaní spĺňa základné požiadavky na to, aby mohla byť považovaná za zmluvu o zabezpečovacom prevode práva, pričom dospel k záveru, že v prípade zmluvy o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohody o majetkovom by malo ísť o trvalý prevod, čo znamená, že takáto zmluva nevyjadruje ani len

tú zo základných požiadaviek na zmluvu podľa § 553 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007, ktorá spočíva vo vymedzení, že ide o zabezpečovací prevod práva, teda iba o dočasný prevod práva.

19. Na záver dovolací súd uvádza, že rozsudok odvolacieho súdu z 26. februára 2019 sp. zn. 5Co/368/2018 bol najvyšším súdom zrušený uznesením zo 16. decembra 2020 sp. zn. 3Cdo/180/2019, v ktorom bol vyslovený právny názor dovolacieho súdu. V konaní nasledujúcom po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu nemá odvolací súd žiadny priestor pre úvahy, či bude alebo nebude rešpektovať právny názor najvyššieho súdu. Kasačná viazanosť odvolacieho súdu právnym názorom vysloveným dovolacím súdom vyplýva z ustanovenia § 455 CSP „Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaný právnym názorom dovolacieho súdu“. Viazanosť súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa je zároveň vykonaním ústavného princípu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktorého je integrálnou súčasťou. Nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu vyjadreného v zrušujúcom rozhodnutí je preto porušením tak ustanovenia § 455 CSP, ako aj základného práva účastníka konania na súdnu a inú právnu ochranu. Zmyslom ustanovenia § 455 CSP je zabrániť tomu, aby sa odvolací súd dopustil znova po zrušení jeho skoršieho rozhodnutia rovnakých pochybení. Bez existencie povinnosti odvolacieho súdu rešpektovať právny názor dovolacieho súdu vyslovený v jeho zrušujúcom rozhodnutí by sa narušil účel dovolacieho konania. Princíp viazanosti odvolacieho súdu právnym názorom dovolacieho súdu je legislatívnym premietnutím práve princípu právnej istoty a zákazu svojvôle do súdneho rozhodovania. Ak by kasačné rozhodnutie dovolacieho súdu nebolo pre odvolací súd záväzné, potom by oprávnenie dovolacieho súdu zrušiť napadnuté rozhodnutie nemalo žiadny rozumný zmysel. Požiadavky na reflektovanie právneho názoru najvyššieho súdu zaujaté v tej istej právnej veci a vyjadrené v jeho zrušujúcom rozhodnutí sú pri následnom rozhodovaní odvolacieho súdu výrazne prísnejšie, než v prípade precedenčnej (judikátornej) záväznosti. Pre konanie po zrušení rozhodnutia dovolacím súdom platí bezvýnimočne zásada viazanosti a podriadenosti nižšieho súdu (odvolacieho alebo prvostupňového) právnym názorom vysloveným dovolacím súdom. Kasačná (inštančná) záväznosť môže byť reflektovaná len bezpodmienečným rešpektovaním rozhodnutia najvyššieho súdu. Je teda nepochybné, že odvolací súd v prejednáwanej veci nemal inú možnosť, iba rešpektovať rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo zrušené jeho predchádzajúce rozhodnutie v tej istej veci.

20. Dôvodom pre odmietnutie dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je skutočnosť, že žalovanou uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP neboli splnené, keď žalovaná v dovolaní neoznačila rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd vo svojich rozhodnutiach v analogickom skutkovom stave.

21. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, ako dovolanie, v ktorom dovolacieho dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP.

22. Žalobcovia boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto im dovolací súd proti žalovanej priznal v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.